

Agrártámogatási Hírlevél

- Agrár- és vidékfejlesztési támogatásokról a lényeg -

2015. augusztus

2015/6. szám

A Vidékfejlesztési Program várható támogatásai

Az Európai Bizottság 2015. augusztus 10-én jóváhagyta Magyarország 2015-2020 közötti időszakra vonatkozó Vidékfejlesztési Programját. A Program legutolsó változata (2015.06.15.) letölthető innen:

http://palyazat.gov.hu/2014_2020_as_operativ_programok_tarsadalmi_egyeztetese

A dokumentum 940 oldalas, ezért a könnyebb áttekinthetőség érdekében a legfontosabb részből, a 8. fejezetből (kiválasztott intézkedések) készítettünk egy összefoglalót.

Ezalapján könnyen áttekinthető, hogy milyen pályázati kiírások várhatók az előttünk álló időszakban. A Miniszterelnökség és a NAK tájékoztatása szerint az első pályázatok már 2015. ősztől kiírásra kerülnek: az állattartó telepek korszerűsítése (trágyatárolók) és az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) jogcím az elsők között lesznek.

Akik építéssel járó beruházást szeretnének megvalósítani, azoknak a tervezési munkákat érdemes mielőbb elkezdeni. Az egyes intézkedésekről elérhetőségeinken részletesebb információkkal is szolgálunk: www.agrion.hu

Tartalom

M01 – Tudásátadás és tájékoztatási tevékenységek.....	2
M02 – Tanácsadási szolgáltatások, üzemvezetési és helyettesítési szolgáltatások.....	2
M03 – A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszerei	3
M04 – Beruházások tárgyi eszközökbe.....	3
M05 – A természeti katasztrófák és katasztrófaesemények által károsított mezőgazdasági termelési potenciál helyreállítása és megfelelő megelőző intézkedések bevezetése	7
M06 – A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése.....	8
M07 – Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben.....	11
M08 – Az erdőterületek fejlesztésére és az erdők életképességének javítására irányuló beruházások.....	12
M09 – Termelői csoportok és szervezetek létrehozása.....	15
M10 – Agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedések	15
M11 – Ökológiai gazdálkodás.....	19
M12 – Natura 2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó kifizetések.....	20
M13 – Hátrányos természeti adottságokkal vagy egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területek számára teljesített kifizetések.....	21
M14 – Állatjólét	21
M15 – Erdő-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos szolgáltatások, természetmegőrzés.....	22
M16 – Együttműködés	22
M17 – Kockázatkezelés	24
M19 – LEADER helyi fejlesztésre (CLLD) irányuló támogatás	25
M20 - Technikai segítségnyújtás.....	26

A VP intézkedései, alintézkedései és műveletei

M01 – Tudásátadás és tájékoztatási tevékenységek (14. cikk)

1.1.1 Agrárgazdasági képzések és felkészítő tréningek

Önkéntes (OKJ, hatósági és szakképesítést nem adó) és kötelező képzések (VP egyes műveleteihez kapcsolódóan). Illetve Fiatal Gazda és REL képzések.
A támogatás intenzitása a szolgáltatás jogosult költségeinek 100%-a.

1.2.1 Bemutató üzemi programok

A támogatás intenzitása a szolgáltatás jogosult költségeinek 100%-a.

1.2.2 Tájékoztatási szolgáltatás

A szolgáltatás jogosult költségeinek 100%-a.

1.3.1 Szakmai tanulmányutak és csereprogramok

- A) Szakmai tanulmányút (2-4 napos)
- B) Szakmai csereprogram (6-14 napos)
- C) Gyakornoki program (60-120 napos).

M02 – Tanácsadási szolgáltatások, üzemvezetési és helyettesítési szolgáltatások (15. cikk)

Támogatás nyújtható a Mezőgazdasági Szaktanácsadási Rendszer keretében szaktanácsadó szervezetek által

- mezőgazdasági termelők,
- fiatal mezőgazdasági termelők,
- erdőgazdálkodók, és
- élelmiszer-feldolgozók

részére nyújtott **egyéni és csoportos** szaktanácsadási szolgáltatáshoz, valamint a szaktanácsadók képzéséhez.

Az egyéni szaktanácsadás esetében a támogatás intenzitása a szolgáltatás díjának 90%-a.

Csoportos szaktanácsadás: a támogatás intenzitása a tanácsadási szolgáltatás díjának 100%-a.

Tanácsadási eseményenként maximum 1500 euró, továbbá tanácsadónként évente 6000 euró adható évente. A közvetett kedvezményezettek által maximálisan igénybe vehető szaktanácsadási szolgáltatási érték évente:

- egyéni szaktanácsadás: maximum 800 euró.
- csoportos szaktanácsadás: maximum 150 euró,

A szaktanácsadók továbbképzése esetében a támogatás intenzitása a képzés megszervezéséhez és lebonyolításához kapcsolódó jogosult költségek 100%-a, de összességében 3 évenként legfeljebb 200 000 euró.

M03 – A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszerei (16. cikk)

3.1.1 Mezőgazdasági termelők EU-s és nemzeti minőségrendszerhez történő csatlakozásának támogatása

Pl. Door, E-Bacchus, Kiváló Minőségű Sertéshús (KMS), Kiváló Magyar Élelmiszer (KMÉ), Hagyományok – Ízek – Régiók (HÍR), Nemzeti Parki Termék (NPT)

A termelő oldalán a minőségrendszerbe való belépéssel, továbbá a minőségrendszernek való megfeleléssel összefüggésben felmerült és ténylegesen kifizetett elszámolható költségek 100%-a, de összesen legfeljebb 1000 euró/év/termelő összeg, amely maximum 5 évig adható.

3.2.1 Minőségrendszerekhez kapcsolódó előállítói, termelői csoportosulások tájékoztatási és promóciós tevékenysége

Vásárokon, helyi piacokon, kiállításokon való megjelenéséhez, reklámhoz, stb... kapcsolódó költségek. Támogatás: az elszámolható költségek 70%-a.

M04 – Beruházások tárgyi eszközökbe (17. cikk)

4.1. Mezőgazdasági üzemek összteljesítményének és fenntarthatóságának javítása

4.1.1. Az állattenyésztési ágazat fejlesztése

- Építéssel járó állattartási technológia kialakítása: az állattartás állategészségügyi, takarmányozási, tartási valamint az előállított termék, vagy a takarmány és termény kezelésére, tárolására szolgáló az előírásoknak megfelelő színvonalú biztosítása érdekében építéssel járó technológiák beszerzése, pl. épületek, istállók, fejőházak építése.
- Építéssel nem járó, állattartáshoz kapcsolódó eszközök, gépek beszerzése: állattartási tevékenységhez kapcsolódó gépek, eszközök beszerzése.
- Épületenergetikai, épületgépészeti és energiaellátást érintő korszerűsítések, felújítások, valamint a megújuló energiafelhasználásra irányuló technológiák alkalmazása
- A trágyakezelés és komposztálás agrotechnikai eszközei és a kiszolgáló infrastruktúra beszerzése és felújítása, részletesebben a trágyatárolás és -feldolgozás, vízviszaforgatás (különösen hígtrágyánál) infrastruktúrája, komposztálás technikáját kiszolgáló eszközök, a trágyaelhelyezéshez és kijuttatáshoz szükséges anyagmozgatás gépeinek támogatása.

	Egyéni beruházás	Kollektív beruházás
Az egy projektre igényelhető max. támogatási összeg	1 600 000 euró	3 200 000 euró
Alaptámogatás intenzitása (KMR Régió)	40%	+10% pont
Alaptámogatás intenzitása (nem KMR Régió)	50%	
Kamattámogatás igénybe vehető	igen	

Fiatál mezőgazdasági termelő: +10 százalékpont.

Az alaptámogatási maximum 10 %-a kamattámogatás formájában igényelhető.

4.1.2. A kisméretű terménytárolók és szárítók építése és energiahatékonyságuk javítása

- Kis léptékű terménytárolók építésének, valamint a meglévő terménytárolók korszerűsítésének, terményszárítók és tisztítók üzemeltetéséhez kapcsolódó épített vagy mobil eszközök, valamint a kapcsolódó technológiák és infrastruktúra támogatása. Maximum 5000 tonna tárolókapacitású terménytároló építése lehetséges.
- Terményszárítók és tisztítók energiahatékonyságának javítására és a megújuló energiafelhasználásra irányuló technológiák alkalmazásához nyújtott támogatás: a meglévő létesítmények energiafelhasználásának javítása, megújuló technológiák beszerzése, valamint a kapcsolódó technológia és infrastruktúra felújítása, korszerűsítése.

	Egyéni beruházás	Kollektív beruházás
Az egy projektre igényelhető max. támogatási összeg	330 000 euró	1 000 000 euró
Alaptámogatás intenzitása (KMR Régió)	40%	+10% pont
Alaptámogatás intenzitása (nem KMR Régió)	50%	
Kamattámogatás igénybe vehető	igen	

Fiatal mezőgazdasági termelő: +10 százalékpont.

Az alaptámogatási maximum 10 %-a kamattámogatás formájában igényelhető.

4.1.3. A kertészeti ágazat fejlesztése

- Építéssel járó kertészeti technológia kialakítása: fedett termesztő-berendezések, hűtőházak, tárolók, manipulálók és a hozzájuk kapcsolódó beépített műszaki és infokommunikációs technológia és egyéb üzemi létesítmények kialakítása.
- Építéssel nem járó kertészeti eszköz beszerzése: a kertészeti ágazathoz kapcsolódó erő- és munkagépek, a post-harvest tevékenység eszközeinek beszerzése.
- Ültetvénytelepítés és -korszerűsítés: új ültetvények telepítése, valamint a meglévő ültetvények felújítása, korszerűsítése, fajtaváltás, művelésmód-váltás.
- A kertészet létesítményeinek épületenergetikai, épületgépészeti felújítása és technológiáinak korszerűsítése, valamint a megújuló energiaforrást biztosító technológiák beszerzése és korszerűsítése.

	Egyéni beruházás	Kollektív beruházás
Az egy projektre igényelhető max. támogatási összeg	1 600 000 euró	3 200 000 euró
Alaptámogatás intenzitása (KMR Régió)	40%	+10% pont
Alaptámogatás intenzitása (nem KMR Régió)	50%	
Kamattámogatás igénybe vehető	igen	

Fiatal mezőgazdasági termelő: +10 százalékpont.

Az alaptámogatási maximum 10 %-a kamattámogatás formájában igényelhető.

4.1.4. Mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése

A) célterület – A vízviasszatartás létesítményeinek támogatása fenntartható vízkészlet-gazdálkodás biztosításával

A1) célterület – Víz tározók létesítésének támogatása közepes nagyságú tározók kialakítása révén, amelyek mérete már megengedi, hogy öntözővíz kivétel is lehetséges legyen.

A2) célterület – Természetes szűrőmezők kialakítása (az összegyűjtött vizek befogadóba történő bevezetése előtt).

B) célterület Üzemen belüli mezőgazdasági területekhez kapcsolódó meliorált utak kialakítása**C) célterület – Vízfelhasználás hatékonyságát javító öntözési gazdálkodás fejlesztése**

C1) célterület – Víztakarékos öntözési technológiák, öntözőberendezések vízfelhasználás hatékonyságának javítása, valamint víztakarékos öntözési infrastruktúra és kapcsolódó műtárgyaiknak fejlesztése, rekonstrukciója.

C2) célterület – Új öntöző rendszerek beszerzésének támogatása, valamint új öntözővíz-szolgáltató művek létrehozása.

C3) célterület – Energiatakarékos öntözési technológiák beszerzésének támogatása, öntözőberendezések energiafelhasználás hatékonyságának javítása.

D) célterület – fiatal gazdálkodók A) vagy B) vagy C) típusú beruházásai – FIG tematikus alprogram elkülönített keretére.

	Egyéni beruházás	Kollektív beruházás
Az egy projektre igényelhető max. támogatási összeg	1 600 000 euró	3 200 000 euró
Alaptámogatás intenzitása (KMR Régió)	40%	+10% pont
Alaptámogatás intenzitása (nem KMR Régió)	50%	
Kamattámogatás igénybe vehető	igen	

Fiatal mezőgazdasági termelő: +10 százalékpont.

Az alaptámogatási maximum 10 %-a kamattámogatás formájában igényelhető.

4.1.5. Az agrár-innovációs operatív csoportok innovatív projektjeinek megvalósításához szükséges beruházások

- Épület építése vagy fejlesztése;
- Új és használt gépek és berendezések vásárlása, beleértve a számítógépes szoftvereket, IKT fejlesztéseket;
- A következő immateriális beruházások: számítógépes szoftverek megvásárlása vagy kifejlesztése, valamint szabadalmak, licencek, szerzői jogok és védjegyek vagy folyamatok megszerzése.

	Egyéni beruházás	Kollektív beruházás
Az egy projektre igényelhető max. támogatási összeg	645 000 euró	3 200 000 euró
Alaptámogatás intenzitása (KMR Régió)	50%	
Alaptámogatás intenzitása (nem KMR Régió)	60%	

Fiatal mezőgazdasági termelő: +10 százalékpont.

4.2. Mezőgazdasági termékek feldolgozására, értékesítésére és/vagy fejlesztésre irányuló beruházások támogatása

4.2.1. Mezőgazdasági termékek értéknövelése és erőforrás-hatékonyságának elősegítése a feldolgozásban

A) célterület:

Célja a mezőgazdasági termékek értéknövelését és a piacra jutást elősegítő, technológiai fejlesztést célzó beruházások támogatása az élelmiszer-feldolgozás vállalati hatékonyságának növelése érdekében. Ilyenek különösen:

- magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását célzó fejlesztések,
- versenyképesebb vállalati, termelési és termékstruktúra kialakítását, optimalizálást (pl. speed trade processing), valamint a piacra jutást elősegítő fejlesztések (különösen tárolás, hűtés),
- piaci keresletre és/vagy termékpálya-együttműködésre alapozott kapacitásbővítő fejlesztések

B) célterület:

Célja a mezőgazdasági termékek értéknövelésével összefüggő, a környezeti erőforrás-hatékonyságot célzó fejlesztések támogatása. Ilyenek különösen:

- anyag-, energia- víztakarékos, valamint a környezetterhelést egyéb módon (egyebek között megújuló energia használatával például biogáz, biomassa alapú) csökkentő funkciók, technológiák bevezetése, fejlesztése.

C) célterület:

Célja az operatív csoportok innovatív projektjeinek megvalósításához szükséges beruházások támogatása.

D) célterület:

Célja a megalakuló Rövid Ellátási Lánc együttműködő csoportok jóváhagyott üzleti terv alapján a csoport tagjaiként együttműködő gazdálkodók gazdaságaiban megvalósuló beruházási elemek finanszírozása.

4.2.2. Borászat termékfejlesztésének és erőforrás-hatékonyságának támogatása

A) célterület:

A borászati üzemek a 83/2011. (VIII.31.) VM rendelet 8. § (2) bek. értelmében 2015-ig juthatnak támogatáshoz az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból borászati gépek, technológiai berendezések beszerzéséhez. 2016-tól kezdődően a mezőgazdasági termelőnek minősülő, továbbá a nem mezőgazdasági termelőnek minősülő, de legfeljebb mikro-, ill. kisvállalkozás méretű borászati üzemek a Vidékfejlesztési Program forrásaiból pályázhatnak borászati gépek, technológiai berendezések beszerzéséhez, ill. építéssel járó fejlesztési beruházásokhoz.

B) célterület:

A beruházás célja lehet kifejezetten az energia-, és más erőforrás-felhasználás hatékonyságának növelése, ill. megújuló energiaforrás alkalmazása.

C) célterület:

A célterület hozzájárul az operatív csoportok innovatív projektjeinek megvalósításához szükséges beruházásokhoz, mely kapcsolódik a 16.1 alintézkedésből finanszírozott agrár-innovációs operatív csoportok együttműködésben megvalósuló projektjeinek támogatásához. A projekt beruházási elemei a 16.1 alintézkedésben benyújtott projekttervvel együttesen kerülnek elbírálásra.

D) célterület:

A 16.4 alintézkedés alatt megalakuló Rövid Ellátási Lánc együttműködő csoportok jóváhagyott üzleti terv alapján a csoport tagjaiként együttműködő gazdálkodók gazdaságaiban megvalósuló beruházási elemek finanszírozása.

	Egyéni beruházás	Kollektív beruházás	Agrár-innovációs (EIP) csoport beruházása		REL együttműködés beruházása	
			Egyéni beruházás	Kollektív beruházás	Egyéni beruházás	Kollektív beruházás
Az egy projektre igényelhető max. támogatási összeg	1 600 000 euró	4 800 000 euró	645 000 euró	3 200 000 euró	50 000 euró	500 000 euró
Alaptámogatás intenzitása (KMR Régió)	40%		50%			
Alaptámogatás intenzitása (nem KMR Régió)	50%		60%			

4.4. Az agrár-környezetvédelmi, illetve az éghajlatváltozással kapcsolatos célok teljesítéséhez kapcsolódó nem termelő beruházások támogatása

4.4.1. Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások

- A) célterület – Tartós zöldugar létesítése szántóterületeken
- B) célterület – Gyeptelepítés
- C) célterület – Sövény telepítése mezőgazdasági táblák szegélyein
- D) célterület – Méhlegelő növénykultúra létesítése szántóterületeken

A támogatás 90%-os támogatási intenzitású. A támogatás felső határa:

- A) célterületen: 400 euró/ha; B) célterületen: 400 euró/ha
- C) célterületen: 400 euró/100 fm; D) célterületen: 400 euró/ha

4.4.2. Vízvédelmi beruházások

- A) célterület – Területi vízviSSzatartást szolgáló vízi létesítmények kialakítása, fejlesztése a mélyfekvésű, vízviSSzatartásra alkalmas területeken
- B) célterület – Erózióvédelmet biztosító létesítmények kialakítása, fejlesztése (pl. terasz, sánc, padka, bakhát, rőzsefonat, talajfogó gát, gyepes vagy burkolt levezetők, vízmosások feltöltése)
- C) célterület – Partmenti vízvédelmi pufferzóna kialakítása, fejlesztése
- D) célterület – Vizes élőhelyek létrehozása

A támogatás 90%-os támogatási intenzitású. A támogatás felső határa:

- A) célterület esetében az egyszerre igényelhető maximum támogatási összeg 810 000 euró.
- B) célterület esetében az egyszerre igényelhető maximum támogatási összeg 810 000 euró.
- C) célterületen: 400 euró/ha
- D) célterületen: 300 euró/ha

M05 – A természeti katasztrófák és katasztrófaesemények által károsított mezőgazdasági termelési potenciál helyreállítása és megfelelő megelőző intézkedések bevezetése (18. cikk)

5.1.1. Éghajlatváltozáshoz kapcsolódó és időjárási kockázatok megelőzését szolgáló beruházások támogatása

A) célterület Jégesőkárr megelőzésére szolgáló beruházások támogatása

A/1: jégesőkárr megelőzésére szolgáló egyedi megoldások: pl. jéggháló, fólia beszerzése, telepítése és/vagy felújítása,

A/2: jégesőkárr megelőzésére szolgáló kollektív beruházás vagy közjogi szerv által legalább egy megyére kiterjedő megoldások: pl. talajgenerátoros jégeső-elhárító megoldás létesítése vagy továbbfejlesztése, vagy felújítása,

B) célterület Mezőgazdaság esőkárr megelőzésére szolgáló beruházások támogatása:

esőkárr megelőzését szolgáló eszköz, berendezés, technológia beszerzése és telepítése és/vagy felújítása, mint például: a termés hosszan tartó esőzés miatt bekövetkező károsodásának megelőzésére szolgáló fólia beszerzése és telepítése és/vagy felújítása,

C) célterület Tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások támogatása:

tavaszi fagykár megelőzését szolgáló eszköz, berendezés, technológia beszerzése és telepítése és/vagy felújítása, mint például: füstölő berendezés beszerzése, telepítése és/vagy felújítása,

Támogatásintenzitás: 60-80-100%.

Adott kedvezményezett által az adott költségvetési időszakban igénybe vehető max. összeg: 2, illetve 6 millió euró.

Az alap támogatási intenzitás maximum 10 százaléka kamattámogatás formájában igényelhető.

M06 – A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése (19. cikk)**6.1.1. A fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott induló támogatás**

Jogosultsági kritériumok:

A pályázat benyújtáskor 18 éves elmúlt, de legfeljebb 40 éves természetes személy, aki

- államilag elismert mezőgazdasági jellegű szakismerettel rendelkezik, és
- a pályázat benyújtásától számított 6 hónapnál nem régebben mezőgazdasági egyéni vállalkozói regisztrációt kezdeményezett az illetékes hatóságnál, továbbá
- legalább 6000, de legfeljebb 25 000 STÉ értékű termelési potenciállal kizárólagosan rendelkezik (pl. termőföld esetében földhasználóként be lett jegyezve)

Jogi személy esetén annak kizárólagos tulajdonosa és ügyvezetője.

Üzleti terv benyújtása.

Kötelezettségvállalások:

- legkésőbb az egyéni vállalkozói regisztrációját követő évben benyújtja egyéni vállalkozóként az első adóbevallását,
- a támogatási döntéstől számított legfeljebb 9 hónapon belül megkezdni az üzleti terv végrehajtását,
- az első adóbevallás benyújtásától számított legkésőbb 18 hónapon belül aktív mezőgazdasági termelővé válik,
- legkésőbb a 4. naptári év elejére főállású egyéni vállalkozóvá válik,
- legkésőbb a támogatás 4. lezárt gazdálkodási évében mezőgazdasági tevékenységből elért jövedelem eléri legalább az előző évi kötelező bérminimum mértékét,
- legkésőbb a 4. naptári év végére teljesíti az üzleti tervben vállalt kötelezettségeket,
- legkésőbb a támogatási összeg 25%-ra vonatkozó kifizetési kérelem benyújtásáig kötelező képzésen vesz részt.

A támogatás:

- Két részletben, öt éves időszakra nyújtott vissza nem térítendő támogatás.
- Az első alkalommal igényelhető támogatás a teljes összeg 75%-a.
- A további igénylés az üzleti terv teljesítése előrehaladásának függvényében, legkorábban az első igényléstől számított 36 hónap elteltével tervezhető és igényelhető.
- A második támogatási részlet az üzleti terv megfelelő végrehajtásától függően fizethető ki.
- A támogatás értéke: 40 000 euró.

6.2.1. Nem mezőgazdasági tevékenységek elindításának támogatása

Az intézkedés kiemelten támogatja a tanyás településeken és a vállalkozáshiányos aprófalvas területeken megvalósuló, valamint a mezőgazdasági termelést végző szociális gazdaságok tevékenységét diverzifikáló tevékenység- illetve vállalkozás-fejlesztéseket.

Nem támogatható: mezőgazdasági termék elsődleges (Annex I) feldolgozására és értékesítésére irányuló fejlesztés, továbbá agrár- és élelmiszer feldolgozási tevékenységhez kapcsolódó energetikai termelő /megújuló energia termelésre irányuló beruházás.

Mezőgazdasági termelés diverzifikációja új, nem mezőgazdasági tevékenységgel	mikrovállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelő
Mikro-vállalkozás indítása	helyben lakó, 18. életévét betöltött, cselekvőképés természetes személy

Támogatás mértéke:

- Legfeljebb öt éves vállalat két részletben (75% - 25%) átalány formájában nyújtható támogatás.
- Az első kifizetést követő további igénylés az üzleti terv teljesítése előrehaladásának függvényében, legkorábban az első igényléstől számított 36 hónap elteltével tervezhető és igényelhető.
- Igényelhető támogatás: 40 000 euró 5 éves időszakra nyújtott, vissza nem térítendő támogatás.
- A második támogatási részlet az üzleti terv megfelelő végrehajtásától függően fizethető ki.

6.3.1. Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése

A konstrukció célja, hogy a versenyképes mérethatékonyságot még el nem érő, de adottságaik és ambícióik alapján fejlődőképes kis méretű mezőgazdasági termelők egyszerű, de racionális üzleti terv alapján fejlesszék gazdaságukat.

Jogosultsági kritériumok:

Legfeljebb mikro- és/vagy kisvállalkozásnak minősül mezőgazdasági termelő, akinek, vagy amelynek a

- Mezőgazdasági termelés értéke eléri a 3000 STÉ értéket, de nem haladja meg a 6000 STÉ értéket.
- A fejlesztés vidéki térségben valósul meg, a tevékenység végzésének tényleges helye a vidéki térség

Üzleti terv benyújtása

Kötelezettségvállalások:

- Az üzleti tervben vállalt (legfeljebb öt éves) időszak elteltével a mezőgazdasági termelő tevékenységből származó üzemmérete meg kell, hogy haladja a 6000 eurót, vagy a mezőgazdasági termelésből és élelmiszer feldolgozási tevékenységből származó értékesítés nettó árbevétele a 6000 eurót.
- A támogatási döntéstől számított legfeljebb 9 hónapon belül megkezdni az üzleti terv végrehajtását,
- Legkésőbb a 4. naptári év végére teljesíti az üzleti tervben vállalt kötelezettségeket.

Támogatás:

- Átalány formájában, legalább két részletben nyújtható támogatás
- Igényelhető támogatás: 15 000 euró 5 évre.
- Az első alkalommal igényelhető támogatás a teljes összeg 75%-a.
- A további igénylés az üzleti terv teljesítése előrehaladásának függvényében, legkorábban az első igényléstől számított 36 hónap elteltével tervezhető és igényelhető.

6.4.1. Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése

A művelet a vidéki térségekben a mezőgazdasági vállalkozások induló vagy már működő nem mezőgazdasági tevékenységeinek továbbfejlesztésével a gazdasági több lábon állás erősítését célozza. A jogcím keretén belül ez a művelet a nem mezőgazdasági termelő és szolgáltató, vagy nem mezőgazdasági (Annex 1) élelmiszer feldolgozást célzó tevékenységek fejlesztését szolgáló beruházásokat támogatja.

A művelet keretében azon tevékenységek hangsúlyosabbak, amelyek valamilyen módon kapcsolódnak a mezőgazdasági tevékenységhez, de ez nem feltétele a támogatásnak. Támogatható többek között a termék-, szolgáltatás- és technológiafejlesztés, a tevékenység elindításához szükséges műhely vagy bemutató tér fejlesztése, interaktív bemutatók tartásához szükséges fejlesztések, árusító helyek/csatornák kialakítása, fejlesztése (kivéve kizárólag mezőgazdasági és Annex 1 feldolgozott termékeket árusító bolt, mozgó bolt).

Kiemelt fejlesztési célterület továbbá a mezőgazdasági termelők által kialakított és működtetett falusi és egyéb rurális turisztikai attrakciók és szolgáltatások továbbfejlesztése.

Nem támogatható: mezőgazdasági termék elsődleges (Annex I) feldolgozására és értékesítésére irányuló fejlesztés, továbbá agrár- és élelmiszer feldolgozási tevékenységhez kapcsolódó energetikai termelő /megújuló energia termelésre irányuló beruházás.

Jogosultsági kritériumok:

Mikrovállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelő, aki /amely

- a fejlesztéssel érintett tevékenységét a fejlesztéssel azonos település közigazgatási területén, vagy attól nem több, mint 40 km-re indítja vagy végzi,
- a fejlesztés alapjául szolgáló tevékenységhez szükséges ingatlan a tulajdona, székhelye vagy telephelye, vagy arra hosszú távú, fejlesztés lehetőségét is magában foglaló bérleti vagy más használati jogot biztosító szerződése van,

Támogatás:

- Maximális támogatási összeg: 100 000 euró, mint nem mezőgazdasági kis értékű (de-minimis) támogatás.
- Maximális alaptámogatási intenzitás: 50%.
- Kedvezményezett járásban lévő településen: 60%.
- Fejlesztendő és „komplex programmal fejlesztendő járásban lévő település településeken: 70%;
- szociális szövetkezet esetében: 70%
- Ebből kamattámogatás maximális: 10 százalékpont.

M07 – Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (20. cikk)

7.2.1. Kisméretű infrastruktúra fejlesztés a vidéki térségekben

A művelet célja a vidéki településeken élők életminőségének javítása, a fenntarthatóság növelése olyan – kizárólag – kisléptékű infrastruktúra fejlesztések támogatásával, amelyek hozzájárulnak az energiahatékonyság növeléséhez, a helyi gazdaság fejlesztéséhez, a szennyvízkezeléshez és a tanyasi térségek alapvető infrastruktúrával való ellátottság növeléséhez.

A települések épített környezetének, illetve infrastruktúrájának azon elemei fejleszthetők, melyek a helyi szükségletek mértékéhez igazítva (kislépték) tényleges közösségi vagy gazdasági jellegű használattal bírnak. Ezek:

Minden vidéki településen (A település-kategória):

- állami vagy önkormányzati funkciót nem magában foglaló közösségi funkciókat ellátó létesítmények energetikai korszerűsítése, ill. megújuló energiaforrások használata;
- helyi termékértékesítést szolgáló piac infrastruktúrájának fejlesztése;
- külterületi helyi (csak helyrajzi számmal ellátott) közutak fejlesztése;
- a 2000 lakos-egyenérték alatti településeken, illetve 2000 lakos-egyenérték alatti külterületi településrészekben a megfelelő szintű szennyvíz -elvezetés és -tisztítás, valamint a szennyvíziszap kezelés megvalósítása autonóm természetközeli szennyvíz-kezelési megoldások vagy egyedi szennyvíztisztító kisberendezések megvalósítása révén.
- a településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója és energetikai korszerűsítése;

Csak tanyákon (B település-kategória):

- a háztartási léptékű villamos energia, és vízellátás, valamint a szennyvízkezelés fejlesztések.

A kisléptékű infrastruktúra fogalmát az igényelhető maximális támogatási összeg határozza meg:

- kisméretű infrastruktúra fejlesztés: 160.000 euró,
- megújuló energetikai fejlesztés: 160.000 euró,
- lokális szennyvízkezelési megoldás: 500.000 euró,
- természetes személy (pályázó) esetén: 20.000 euró.

7.4.1. Alapvető szolgáltatások fejlesztése

Az intézkedés célja a vidéki életminőség javítása a fenti szolgáltatások elérhetőségének és minőségének javításával.

Minden vidéki településen (A település-kategória):

- a településen bárki által igénybe vehető közétkeztetést végző intézmények konyhájának fejlesztése (többek között: gépek, berendezések, eszközök beszerzése, beépítése, gépjármű beszerzése), továbbá az ehhez kapcsolódó helyi alapanyag-beszerzés, -raktározás és -előkészítés, valamint a központtól távol eső településrészekben az étkeztetés megoldása.
- köz-, és vagyonbiztonságot szolgáló fejlesztések: polgárőr, mezőőr szolgálat jármű, és eszközbeszerzései (közfunkció, térítésmentes),

- falu- és tanyagondnoki szolgálat fejlesztése jármű-, és eszközbeszerzéssel (közfunkció, térítésmentes),
- az önkormányzati tulajdonú utak kezeléséhez, állapot javításához és karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése.

Csak 1000 fő alatti településeken (B település-kategória):

- többfunkciós közösségi tér/szolgáltató központok létrehozása, fejlesztése: legalább 3 különböző közösségi szolgáltatás nyújtását kell megvalósítani és működtetni a fejlesztés eredményeként.

Max. támogatás: 40-65-95.000 euró, támogatási intenzitás: 75-95%.

M08 – Az erdőterületek fejlesztésére és az erdők életképességének javítására irányuló beruházások (21–26. cikk)

8.1.1. Erdősítés támogatása

A. célterület: hagyományos erdőtelepítés

Telepítés támogatása:

- 1) Tölgy-Bükk és Egyéb keménylomb célállomány típus csoportok: 2103 euró/ha
- 2) Egyéb lágylomb célállomány típus csoport: 1924 euró/ha
- 3) Akác célállomány típus csoport: 1587 euró/ha
- 4) Nemesnyár célállomány típus csoport: 1561 euró/ha

A 10° feletti lejtésű területek esetében 10%-kal emelt közvetlen telepítési egységköltség alkalmazható.

Fenntartási (ápolási) költségek:

Tölgy-Bükk és Egyéb keménylomb célállomány típus csoportok (11 évre) 2651 euró/ha:

Egyéb lágylomb célállomány típus csoport (7 évre): 1643 euró/ha

Akác célállomány típus csoport (4 évre): 1044 euró/ha

Nemesnyár célállomány típus csoport (4 évre): 978 euró/ha

A kieső tényleges jövedelem pótlása: 79 euró/ha/év

B. célterület: gyorsan növényöző fajokból álló, kifejezetten ipari célú alapanyag termelésre szolgáló faültetvény létrehozására

Akác célállomány típus csoport: 1372 euró/ha

Nemesnyár célállomány típus csoport: 1915 euró/ha

Elszámolható kiegészítő költségek:

- kerítés 4 euró/m, max. 504 euró/ha
- villanypásztor 2 euró/m, max. 216 euró/ha
- padka (lejtés > 10°, kézi, csak A) 13 euró/100m, max. 624 euró/ha
- erdőszegély (csak A) 1 euró/m
- mikorrhizált csemeték (csak A) 6 euró/db, max. 3225 euró/ha

C. célterület: Erdőgazdálkodási Innovációs Operatív Csoport együttműködési projektek kísérleti fejlesztései keretén belül: Spontán erdőszüléssel érintett területek erdővé alakítása is támogatható.

8.2.1. Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

A/ A gyepgazdálkodással (kaszálással, vagy extenzív állattartással) kombinált agrár-erdészeti rendszer legalább 0,3 ha mezőgazdasági hasznosítású területen alakítható ki.

B/ Mezővédő fásítás

A támogatás egységköltség-kalkuláció alapú. Az egységköltség-kalkuláció magában foglalja:

- létrehozási költség (első kivitel): előkészítési munkálatok, a telepítendő kultúrák szaporító anyagának beszerzési költségei helyszínre szállítással, az együttesen művelendő kultúrák telepítésével összefüggő egyszeri beruházási költségek.
- maximum 5 éves ápolási költségterítés: csak azon élő elemekre, amelyek a telepítési támogatásban is részesültek.

Kiegészítő jogosult költségek: pl. kerítés, itató,...

C/ Az Erdőgazdálkodási Innovációs Operatív Csoport együttműködési projektek kísérleti fejlesztései keretén belül: Innovatív agrár-erdészeti rendszerek létrehozása (különösen: szántóföldi egynyári és élő kultúrával kombinált gazdálkodás, gyümölcs és egyéb ültetvényel kombinált gazdálkodás).

8.3.1. Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése

A/ célterület: Az erdőtűzek megelőzését a leghatékonyabban az alábbi infrastrukturális létesítmények létrehozásával és tevékenységek végzésével lehet szolgálni.

AA/ különböző szélességű tűzpázták, tűzivíz-tárolók kialakítása.

AB/ a fenyő tisztítási anyag kihordása: a fenyő fő-fafajú állományokban a tisztítás fahasználat végrehajtása során kitermelt, nem értékesíthető faanyag eltávolítása

AC/ tuskósor felszámolása: korábbi erdősítés során a talajból kiemelt és sorokba rendezett tuskók lehordása

AD/ A tűz vagy egyéb természeti veszélyek elleni védelemre irányuló helyi, kisléptékű megelőző intézkedések

B/ célterület: Erdőtűzekhez, kártevőfertőzésekhez vagy betegségekhez kapcsolódó monitoring létesítmények, rendszerek és kommunikációs berendezések létrehozása és fejlesztése.

C/ célterület: Erdészeti károsítók elleni biológiai, vagy vegyszeres védekezés.

D/ célterület: Az Erdőgazdálkodási Innovációs Operatív Csoport együttműködési projektek kísérleti fejlesztései keretén belül gazdálkodói (pilote) beavatkozások

Vissza nem térítendő támogatás egységköltség alapú, ennek hiányában egyedi költségvetés alapján igazolt költségek. Saját tevékenység elszámolható.

8.4.1. Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A károsítást követően végrehajtott, a károsodott állomány letermeléséhez kapcsolódó munkálatok, a terület előkészítése, majd az erdősítés első kivitele. Nem nyújtható támogatás a természeti katasztrófának betudható bevételkiesés ellentételezésére.

Az egységköltség kalkuláció részét képezi: a tervezés, az ügyintézés, a geodéziai munkák költsége, a csemete beszerzése, szállítása, tárolása, az ültetés költsége, szakirányítás, valamint az ültetés részeként az egy éven belül elvégzendő ápolás.

Kiegészítő intézkedésként: bakhát, padka, rőzsefonat és talajfogó gát támogatható.

Támogatható továbbá értékes élőhelyek rehabilitációja, valamint a megelőző infrastrukturális elemek, létesítmények pótlása.

8.5.1. Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A/ Teljes erdőszerkezet átalakítása (Alátelepítéssel történő erdőszerkezet átalakítás ill. Klímarezisztens fajokkal történő erdőfelújítás)

B/ Egyéb, az erdei ökoszisztémák ellenálló-képességének és környezeti értékének növelését célzó beavatkozások: intenzíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása, ill. erdei tisztások kialakítása vagy helyreállítása

C/ Erdőgazdálkodási Innovációs Operatív Csoport együttműködési projektek kísérleti fejlesztései

8.5.2. Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

2/a – erdei pihenőhely kialakítása vagy továbbfejlesztése: jellemzően gyalogos kirándulás vagy gyalogtúra során rövid pihenésre szolgáló, közúton jellemzően nem megközelíthető, kisebb közjóléti létesítmény-együttes.

2/b – erdei kirándulók hely kialakítása vagy továbbfejlesztése: intenzíven látogatott, huzamosabb ott tartózkodást biztosító vagy kirándulási célt szolgáló, többfunkciós közjóléti létesítmény-együttes, amely a kirándulók számára pihenési, rekreációs lehetőséget is biztosít;

2/c – településkörnyéki (parkerdő) kirándulók hely kialakítása vagy továbbfejlesztése: intenzíven látogatott, huzamosabb ott tartózkodást biztosító vagy kirándulási célt szolgáló, többfunkciós közjóléti létesítmény-együttes, amely a település-környéki kirándulók számára pihenési, rekreációs lehetőséget biztosít;

Vállalkozás esetében a jogosult költségek 80%-a, non-profit szervezetek esetében 90%-a.

Maximális támogatási keret-összegek: 2/a: 32 248 euró; 2/b: 259 981 euró; 2/c: 322 477 euró

8.6.1. Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

A/ célterület: Erdőgazdálkodásban használt gépek, eszközök beszerzése

B/ célterület: Fatermékek faipari és egyéb erdei termékek feldolgozásának előkészítését szolgáló gépek beszerzése

C/ célterület: Az Erdőgazdálkodási Innovációs Operatív Csoport együttműködési projektek kísérleti fejlesztései keretén belül különösen: A fenntartható, természetközeli erdőgazdálkodási módokra való áttérést, továbbá az erdők gazdálkodási potenciáljának mobilizálását szolgáló speciális gép- és technológiafejlesztések ösztönzése.

A/ és B/: Számla alapú egyedi elszámolás, kizárólag a felsorolt célgépekre és technológiai berendezésekre, a számlával igazolt jogosult kiadás maximum 50%-a, a Közép-Magyarországi Régióban: 40%-a. Adható maximális támogatás: 322 477 euró.

C/: 50-60%, max. 645.000 (egyéni), ill. 3.200.000 euró (kollektív).

8.6.2. Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek

- kézi befejezett ápolás 297 euró/ha
- gépi befejezett ápolás 184 euró/ha
- tisztítás természetszerű, átmeneti és származék természetességi állapotú erdőkben 297 euró/ha
- tisztítás faültetvény és kultúrerdő természetességi állapotú erdőkben 152 euró/ha
- magas törzsnyesés (5m) 226 euró/ha

A Közép-Magyarország Régióban a jogosult költségek 40%-ra, a többi régióban a jogosult költségek 50%-ra adható támogatás.

M09 – Termelői csoportok és szervezetek létrehozása (27. cikk)

9.1.1. Termelői csoport és termelői szervezetek

Vissza nem térítendő, az elismerést követő 5 éven keresztül igénybe vehető, az értékesítés (forgalom) alapján számított átalányösszegű támogatás.

Jogosultsági kritériumok:

- A termelői csoport vagy termelői szervezet 2014. január 1-nél nem régebben alakult.
- A földművelésügyi miniszter, mint illetékes hatóság, elismerte termelői csoportnak, vagy termelői szervezetnek.
- Az elismert termelői csoport vagy termelői szervezet KKV-nak minősül.

Az elismerést követő	A támogatás mértéke (az éves értékesített termelés)
1. és 2. évben	10%
3. évben	9%
4. évben	8%
5. évben	7%

A támogatás éves összege nem haladhatja meg a 100 000 eurót.

M10 – Agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedések (28. cikk)

10.1.1. Agrár-környezetgazdálkodási kifizetések

Az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések művelet olyan önkéntes alapon működő kifizetési rendszer, amelyben a programban résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében a gazdálkodásuk során többlet tevékenységek elvégzését vállalják. A támogatás feltétele a vállalt tevékenységek betartása a kötelezettségvállalás 5 éves időtartama alatt.

Horizontális (az ország egész területén igényelhető):

1. Szántó (sz)
2. Gyep (gy)
3. Ültetvény (u)
4. Nádas (n)

Zonális (csak meghatározott területeken igényelhető):

5. MTÉ szántó
 - a. Tűzokvédelmi területek
 - b. Kék vércse-védelmi területek
 - c. Alföldi madárvédelmi területek
 - d. Hegy- és dombvidéki madárvédelem területek
6. MTÉ gyep
 - a. Tűzokvédelmi területek
 - b. Alföldi madárvédelmi területek
 - c. Hegy- és dombvidéki madárvédelem területek
 - d. Nappali lepke-védelmi területek

7. Vízvédelmi célú szántóterületek:
 - a. Erózió-érzékeny szántó
 - b. Belvíz-érzékeny szántó
 - c. Aszály-érzékeny szántó
8. Vízvédelmi célú gyepterületek:
 - a) Belvíz-érzékeny gyepterület

Előírások:

A) Agrár-környezetgazdálkodási alapsomagok (kötelező):

Ezeket az előírásokat, illetve előírás kombinációkat földhasználati kategóriánként (szántó, gyepterület, nádas), illetve területi lehatárolás kategóriánként [**horizontális (A)**, **zonális (ZA)**] kell teljesíteni és a kifizetés nem előírásenként, hanem az összes előírásra vonatkozóan, egy összegben történik.

B) Választható előírások (V): az alapsomagon túli olyan előírások, amelyek különböző környezeti kihívásokat (vetésszerkezeti elvárások, talaj- és vízvédelem, biodiverzitás megőrzése, stb.) kezelnek, és amelyekből a támogatásra jogosultak szabadon választanak.

Tematikus csoportonként (földhasználati kategóriák, illetve területi lehatárolás alapján) amennyiben a választható előírások száma megengedi minimálisan 2 előírást kell választani. A kifizetési összeg előírásenként kerül meghatározásra.

A pályázók értékelésénél előnyt jelent:

- A választott előírások környezeti hozzáadott értéke;
- A bevont terület környezeti meghatározottsága;
- Szaktanácsadói javaslat alapján tett vállalkozás;
- A támogatást igénylő egyéb tulajdonságai (korábbi AKG résztvevő, fiatal gazda, stb.);
- Az alintézkedésbe vont területek vonatkozásában legalább a kötelezettségvállalás teljes időtartamára fennálló földhasználat igazolása, az érintett területek arányától függően.

A támogatás intenzitása 100% gyepterület, ültetvény és nádas földhasználati kategória esetében.

Támogatás intenzitás szintje szántóföldi gazdálkodás támogatása esetében:

A kedvezményezett gazdaságának üzemmérete (ha)	Támogatásintenzitás szintje (%)
1 – 300 ha	100%
300,01 – 1200 ha	85%
1200 ha felett	50%

A támogatás maximális mértéke az almatermésű gyümölcsösös kategória kivételével a különböző előírás kombinációk választása esetén sem haladhatja meg:

- szántóföldi növények esetében a 600 Euro/ha összeget évente
- gyepterületgazdálkodás esetében a 450 Euro/ha összeget évente
- ültetvények esetében a 900 Euro/ha értéket évente.

Az almatermésű gyümölcsösös esetében valamennyi választható előírás vállalkozásakor a támogatási összeg maximálisan 958 euró/ha lehet. Ez kizárólag abban az esetben valósulhat meg, ha a támogatásra jogosult az ültetvényt a —hagyományos gyümölcsös fenntartása 30-150 db/ha közötti állománysűrűséggel, tájhonos gyümölcs fajtával előírást is vállalja. Ekkor az alintézkedésbe vont terület maximálisan 2 ha lehet.

Az előző időszakhoz hasonlóan, várhatóan a területeket most is fel kell majd mérni GPS-szel és elhelyezkedésük nem változhat a program ideje alatt.

Várható támogatási összegek:

Horizontális szántó földhasználati kategória			
Ssz.	Előírás	Előírás típus	Támogatás euró/hektár
1	Vízzel telített talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	40
2	Tilos szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	
3	Az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.	A	
4	Talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése talajtani szakértő bevonásával.	A	
5	5 év alatt legalább egy alkalommal zöldtrágya termesztése, vagy istállótrágya, vagy baktériumtrágya kijuttatása.	A	
6	Egy tábla maximális mérete 40 ha.	A	
7	Szűkített növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	
8	Akkreditált laboratóriumban bővített talajvizsgálat elvégzése talajtani szakértő bevonásával.	V	6
9	Középmély lazítás elvégzése 5 év alatt legalább egy alkalommal.	V	7
10	Az alintézkedésbe vont teljes területen - az évelő szántóföldi kultúrák és vetett ugar kivételével - a táblák maximális mérete 5 ha.	V	22
11	Pillangós szálas takarmánynövények, azok füves keveréke/illetve zöldugar betakarítása/szárzúzása során kaszálatlan területet kell hagyni 5-10% termértékben, táblánként, kaszálásonként változó helyen, a tábla szélével érintkezően legalább 6 méter szélességben.	V	10
12	Pillangós, zöldugar, szálas takarmánykeverék esetén madárbarát kaszálás alkalmazása (kiszorító kaszálás+vadriasztó lánc).	V	5
13	Növényvédelmi előrejelzés alkalmazása.	V	1
14	Növényvédőszer mentes tartós zöldugar/méhlegelő szegély fenntartása a bevitt terület legalább 25 %-án legalább 3 évig, legalább 3 méter szélességben.	V	11
15	Növényvédőszer mentes tartós zöldugar/méhlegelő szegély fenntartása a bevitt terület legalább 25 %-án legalább 3 évig, legalább 6 méter szélességben.	V	22
16	A vetésszerkezetben évente legalább 15 % szálas pillangós takarmánynövény, valamint legalább 5 % zöldugar tartása (100 ha alatti intézkedésbe vont terület esetén 5 év alatt kell teljesíteni).	V	80
17	5 év alatt további egy alkalommal zöldtrágya termesztése, vagy istállótrágya, vagy baktériumtrágya kijuttatása.	V	27
18	Ellenőrzött (fémzárolt) szaporítóanyag felhasználása.	V	15
19	Növényvédelmi és talajvédelmi szakirányító bevonása a gazdálkodásba.	V	23
20	Forgatás nélküli talajművelés alkalmazása.	V	12

Horizontális gyepterület földhasználati kategória			
Ssz.	Előírás	Előírás típus	Támogatás euró/hektár
1	Vízzel telített talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	48
2	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	
3	Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kiszórása tilos.	A	
4	A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.	A	
5	A gyepterület öntözése tilos.	A	
6	Belvíz/időszakos vízállás levezetése tilos.	A	
7	Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.	A	
8	Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.	A	
9	Állategység (legeltethető) megléte: min. 0.2 ÁE/ha.	A	
10	A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.	V	16
11	A terület legalább 10, legfeljebb 15%-át kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.	V	32
12	Madárbarát kaszálás/vadriasztó lánc alkalmazása.	V	5
13	Kaszálási korlátozás időben: Kaszálás június 15. után végezhető.	V	16
14	Legeltetési sűrűség min. 0.2 ÁE/ha, max. 1.5 ÁE/ha a gyepek túllegeltetési tilalmának figyelembe vételével.	V	63

Horizontális ültetvény földhasználati kategória			
Ssz.	Előírás	Előírás típus	Támogatás euró/hektár
1	Vízzel telített talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Alma-termésűek: 619 Szőlő: 494
2	Tilos szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	
3	Talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése talajtani szakértő bevonásával.	A	
4	Szűkített növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	Egyéb gyümölcs: 384
5	Gyepes talajfelszín esetén kaszálás legalább évente egy alkalommal.	A	
6	Akkreditált laboratóriumban bővített talajvizsgálat elvégzése talajtani szakértő bevonásával.	V	6
7	Levélanálízis elvégzése.	V	22
8	Előrejelzésen - beleértve a szexferomon csapdák legalább 1 db/2 ha sűrűségű kihelyezését - alapuló növényvédelem alkalmazása.	V	50
9	Madárodú kihelyezése: 3 db/ha sűrűségben, kihelyezési útmutató alapján.	V	27
10	1 m ² /ha hatékony ízeltlábú búvóhely kialakítása.	V	13
11	Hagyományos gyümölcsös fenntartása 30-150 db/ha közötti állománysűrűséggel, tájhonos gyümölcs fajtával (szőlőültetvény esetében ez az előírás nem választható).	V	137
12	Gyepes talajfelszín fenntartása.	V	28
13	Kaszálási korlátozás időben: Kaszálás június 15. után végezhető.	V	11
14	Növényvédelmi és talajvédelmi szakirányító bevonása a gazdálkodásba.	V	45

10.2.1. Védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának megőrzése

- A) célterület: In vitro génmegőrzés támogatása
 - B) célterület: Ex situ génmegőrzés támogatása
 - C) célterület: In situ génmegőrzés támogatása
 - D) célterület: Genetikai beszűkülést megelőző tanácsadói tevékenységek támogatása
- A kifizetés normatív, így a költségek nem kerülnek tételesen elszámolásra.

10.2.2. Ritka és veszélyeztetett növényfajták növényi genetikai erőforrásainak és mikroorganizmusok ex situ védelme

A mezőgazdasági- és élelmezési célú növényfajok tájfajtái, termesztésből kiszorult fajtái, régi fajtái, illetve az egyéb haszonnövények ökotípusai, továbbá ezek vad- és rokonfajai, valamint a mikroorganizmusok kivétel nélkül veszélyeztetett kategóriába sorolandók, mivel fenntartás és megőrzés nélkül eltűnnek.

Normatív, vissza nem térítendő támogatás a vállalt kötelezettségek következtében felmerülő többletköltségek és elmaradt bevétel egy részének vagy egészének kompenzálására.

M11 – Ökológiai gazdálkodás (29. cikk)**11.1.1. Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés****11.2.1. Ökológiai gazdálkodás fenntartása**

Alapvető gazdálkodási elvárások:

- Kölcsönös megfeleltetés
- Tápanyagutánpótlásra és növényvédőszeres használatára vonatkozó jogszabályok
- Egyéb hazai mezőgazdasági tevékenységre vonatkozó jogszabályok

Jogosultsági kritériumok:

- Az érintett tábla minimális mérete 0,3 ha nagyságú.
- Az érintett terület minden művelési ág esetében minimum 1,0 hektár.
- A terület legalább a támogatási időszaka alatt a 834/2007/EK Tanácsi rendelet szerint ellenőrzés alatt van.
- A kedvezményezettnek az alintézkedés alá vont területekre vonatkozóan az alintézkedés teljes időtartama alatt hazai akkreditációval rendelkező ellenőrző szervezettel kötött szerződéssel kell rendelkeznie.

Kötelezettségvállalások:

- A kedvezményezett gazdálkodása megfelel a 834/2007/EK Tanácsi rendeletnek megfelelő hazai jogszabályokban foglaltaknak.
- A kedvezményezett az ökológiai gazdálkodás intézkedéssel kapcsolatos kötelező képzésen részt vesz.

Az alintézkedés időtartama legfeljebb 5 év. Azon kedvezményezettek esetében, akik a 11.1. alintézkedésből is részesülnek kifizetésben, a két alintézkedés kötelezettségvállalási időszaka együttesen 5 év.

Várható támogatási összegek (euró/hektár)

	Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés	Ökológiai gazdálkodás fenntartása
Szántóföld	242	172
Zöldség	516	366
Almafélék	1040	802
Szőlő	873	674
Egyéb gyümölcs	734	568
Gyepgazdálkodás – kaszálás	84	84
Gyepgazdálkodás – legeltetés (min. 0,3 ÁE/ha)	147	147

M12 – Natura 2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó kifizetések (30. cikk)**12.1.1. A Natura 2000 mezőgazdasági területek tekintetében biztosított kompenzációs kifizetések**

Jogosultsági kritériumok, a támogatás feltételei:

- A támogatásra jogosult az az aktív mezőgazdasági termelő, aki a Madárvédelmi és Élőhelyvédelmi Irányelv alapján kijelölt és a MePAR-ban lehatárolt Natura 2000 területen gazdálkodik.
- a minimális támogatható terület mérete: 1,0 hektár gyepterület
- a parcella minimális mérete 0,3 ha
- az aktív mezőgazdasági termelő legalább a kötelezettségvállalási időszak végéig jogszerű földhasználó legyen.

Kötelezettségvállalások:

- A kedvezményezett betartja: a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet szabályait; és a 73/2009/EK rendelet II. és III. mellékletében foglaltakat.
- A kedvezményezett részt vesz a kötelező Natura 2000 képzésen.

A kompenzáció várható összege: 69 euró/ha.

12.2.1. Kompenzációs kifizetések erdőgazdálkodási Natura 2000 területeken

Kötelezettségvállalások:

- A kedvezményezettnek kötelező Natura 2000 képzésen részt vennie.
- A támogatott az erdőtervben szereplő Natura 2000 célokat szolgáló erdőgazdálkodási korlátozásokat betartja.

Az alintézkedés támogatás intenzitása 100%. A támogatási összegek korcsoportonként, faállománytípus csoportonként és természetességi kategóriánként kerülnek meghatározásra. (41 – 237 euró/ha/év).

Az így meghatározott kompenzációs összegek évente kerülnek kifizetésre a támogatásra jogosult erdőgazdálkodó használatában lévő minden Natura 2000 erdő hektár után.

M13 – Hátrányos természeti adottságokkal vagy egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területek számára teljesített kifizetések (31. cikk)

13.2 Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken

Jogosultsági kritériumok:

- Az 1257/1999/EK rendelet 19. cikke alapján meghatározott területen aktív mezőgazdasági tevékenységet folytat.
- A kedvezményezett az alintézkedésbe bevonni kívánt földterületet a támogatás teljes időtartama alatt jogszerűen használja.
- A minimális támogatható terület mérete 1,0 hektár takarmánytermő terület (legelő vagy szántóföld).
- A parcella minimális mérete 0,3 ha.
- Az alábbi növények termesztése esetén nem nyújtható támogatás: őszi és tavaszi búza, rizs, napraforgó, kukorica, cukorrépa, burgonya, ipari növények és zöldségek.
- Nem részesülhetnek támogatásban az 50% feletti állami tulajdoni hányaddal rendelkező gazdaságok.

Kötelezettségvállalások:

- A gazdaság teljes területén betartja a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapotra (HMKÁ) vonatkozó előírásokat, valamint a Jogszabályban Foglalt Gazdálkodási Követelményeket (JFGK).
- Gazdálkodási Napló vezetése.

A kompenzációs kifizetések mértéke: az 1257/1999/EK rendelet 19. cikk szerint lehatárolt területeken: 85,9 euró/ha.

Degresszió:

Gazdaság területe (ha)	A támogatás mértéke
1,00 – 50,99	100%
51,00 – 100,99	90%
101,00 – 300,99	80%
301,00 – 500,99	70%
501,00 felett	50%

M14 – Állatjólét (33. cikk)

14.1.1. A tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás

Alaptámogatáshoz kapcsolódó kötelezettségvállalások:

- Állatsűrűsége vonatkozó kötelezettség: a tartási helyen négyzetméterenként legfeljebb 0,24 ÁE tartható.
- Gondozói felügyeletre vonatkozó kötelezettség: a tejtermelő szarvasmarhák naponta legalább két alkalommal történő ellenőrzése
- Fejési technológiára és preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség: csülökápolás biztosítása

Kiegészítő támogatáshoz kapcsolódó kötelezettségvállalások:

- Természetes körülmények biztosítására vonatkozó kötelezettség: legeltetés biztosítása
- Takarmányozásra vonatkozó kötelezettség: megfelelő víz és megfelelő takarmányozási receptúra biztosítása

A támogatás: 5 évig nyújtott kompenzációs támogatás.

A tervezett program nem haladja meg a korábbi program támogatási mértékét, amely minden előírás teljesítése esetén együttesen maximum 183 euró/ÁE. Várhatóan: max. 148 euró/ÁE lesz.

M15 – Erdő-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos szolgáltatások, természetmegőrzés (34. cikk)

15.1.1 Erdő-környezetvédelmi kifizetések

- Száraló erdőgazdálkodás támogatása – 10 éves
- Véghasználat elhalasztása talaj- és élőhelyvédelem céljából – 7 éves
- Véghasználat után facsoportok visszahagyása – 7 éves
- Erdőállományok kézimunka igényes ápolásának támogatása – 7 éves
- Természetkímélő anyagmozgatás
- Holtfa visszahagyása az erdőben – 7 éves

Támogatás: az elszámolható költségek 100%-a egységköltség kalkuláció alapján (részletes táblázat a VP-ben.)

15.2.1. Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése és fejlesztése

- In situ génmegőrzési módok: erdészeti génrezervátumok vagy magtermesztésre kijelölt törzsállományok létesítése és fenntartása
- Ex situ génmegőrzési módok: erdészeti géngyűjtemények fenntartása
- Központi törzsültetvények (ex situ, vagy in situ is) létesítése és fenntartása

A támogatás intenzitása 100%. (Létesítési és fenntartási költségek.)

M16 – Együttműködés (35. cikk)

16.1.1 Agrár-Innovációs Operatív csoportok

A gazdálkodói igények vagy lehetőségek alapján álló, a legmagasabb tudományos ismereteket integráló vagy adaptáló, gazdálkodók, kutató-fejlesztő és tudás-továbbító partnerek interaktív együttműködésében kialakított olyan közhasznú gazdálkodási megoldás/fejlesztés kidolgozása és végrehajtása, amely a gyakorlatban az érintett gazdálkodók széles köre által közvetlenül alkalmazható. A projektek innovációs tartalma lehet: termék-, szolgáltatás-, eljárási- vagy technológiai fejlesztés a mezőgazdasági, élelmiszer-feldolgozási, erdőgazdálkodási szektorban. A projekt eredményének a gazdálkodók széles köre számára is alkalmazhatónak - vagyis szabadon felhasználhatónak kell lennie.

Csoport (összetétel) → innovatív projekt → projektterv, beruházások

A támogatás mértéke: 100%.

A projekt tervezhető időtartama 2-4 év (erdőgazdálkodás esetén 5 év).

Max. támogatási összeg: 150 000 euró/projekt.

Beruházási költségek esetében előleg nyújtható.

16.3.1 Kis gazdasági szereplők között létrehozott együttműködések, beleértve a turisztikai együttműködések

A művelet célja a vidéki gazdaság mikro- és kisvállalkozásai és egyéb helyi szereplői között olyan együttműködések létrehozása és működtetése, melyek méretgazdaságos gazdasági egységek kialakulását eredményezik, elsősorban a helyi gazdasági térben. Támogatható többek között a helyi gazdaság bármely nem mezőgazdasági termelési szektorában létrejövő együttműködés (élelmiszer és nem élelmiszer egyaránt), amely tartalmazhat közös termékfejlesztést, közös feldolgozó kapacitások megtervezését és kialakítását, összehangolt turisztikai szolgáltatás-fejlesztést.

Az együttműködések működtetése támogatásának maximális időtartama: 3 év.

16.4.1 Együttműködések támogatása a REL és a helyi piacok kialakításáért, fejlesztéséért és promóciójáért

Ez az intézkedés képezi a REL tematikus alprogram központi elemét, mivel számos elemet tartalmaz a termelők közvetlen piacra jutását célzó tartós és strukturált együttműködésének megerősítésére. A jelen alintézkedéshez kapcsolódó beruházási projektek a 17. cikk (M04 intézkedés) alapján kerülnek finanszírozásra, és a kedvezményezett jelen alintézkedés alapján benyújtott projekttervével együttesen kerülnek elbírálásra.

Jelen alintézkedés kimondottan a termelők közös és közvetlen piacra jutást szolgálja. Több éves, közös üzleti tervre alapozott, a közös értékesítési csatornák kialakítását és hosszú távú működését célzó együttműködés.

A REL együttműködési csoport: legalább 5, mikrovállalkozásnál nem nagyobb mezőgazdasági termelő, és egy "piacszervező", azaz megfelelő kapacitással rendelkező non-profit szervezet által konzorciumi formában létrehozott együttműködés.

Az egy projektre adható maximális támogatási összeg 300 000 euró.

16.5.1. A fenntarthatóságot célzó tájgazdálkodás, terület- és tájhasználat váltás együttműködései

A művelet célja több gazdálkodó összehangolt cselekvésén alapuló, tájgazdálkodási célú komplex, térségi szintű mintaprojektek megvalósítása.

Tájgazdálkodási célterületek:

a.) Jogszabályok által jelenleg lehatárolt tájgazdálkodási mintaterületek:

- Vásárhelyi Terv továbbfejlesztése c. program által lehatárolt árvízi tározókhoz kapcsolódó tájgazdálkodási területek
- Ős-Dráva Program célterületei,
- Duna-Tisza-közi homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítását szolgáló célterületek

b.) Egyéb, előkészítése alatt álló tájgazdálkodási területek.

Támogatható: Az együttműködés szervezése, működtetés finanszírozása global grant formájában maximum 3 évig. Együttműködésen belüli egyedi projektek (tevékenységek) finanszírozása a felmerült költségek alapján.

16.9.1. Szolidáris gazdálkodás és közösség által támogatott mezőgazdaság

A működési alapon szerveződő fejlesztések célja a mezőgazdasági termelői tevékenységek diverzifikálása, méghozzá az egészségügyi ellátással, a szociális integrációval, a közösség által támogatott mezőgazdasággal és a környezeti és élelmiszerügyi oktatással kapcsolatos tevékenységekre bontás formájában.

Az együttműködés alapja mezőgazdasági tevékenység, ezért legalább egy mezőgazdasági termelő vagy termelők csoportja a tagja. A már működő mezőgazdasági tevékenységre épülnek az együttműködés segítségével szervezett, főként a helyi társadalom hátrányos helyzetű tagjai számára (bevonandó célcsoport) hasznos, a bevonásukon alapuló szolgáltatások: segítő - szociális, egészségügyi - rehabilitációs, szemléletformáló, környezeti és élelmiszerügyi oktatás, amelyeket a gazdálkodó a projekt keretében alkalmazható kiegészítő jövedelem fejében nyújt.

Támogatható:

- Az együttműködés szervezése, a működtetés finanszírozása egyösszegű átalány formájában, maximum 3 évig.
- A képzés, tanulmány/felmérés és promóció finanszírozása egységköltség alapú átalány formájában.
- Egyedi projektek beruházási elemeinek finanszírozása a felmerült költségek alapján - de minimis támogatásként.

M17 – Kockázatkezelés (36–39. cikk)

17.1.1. Mezőgazdasági biztosítások díjához nyújtott támogatás

Olyan mezőgazdasági biztosítások díjához nyújtott támogatás, amelyek a mezőgazdasági termelők azon veszteségeire nyújtanak fedezetet, amelyeket üzemi szinten a növénykultúrában 30%-ot meghaladó mértékű hozamcsökkenést eredményező kedvezőtlen éghajlati jelenség(ek) okoz(nak), ahol

üzemi szint: a tárgyévi egységes kérelemben feltüntetett összes használatban lévő termőföld figyelembevételével megállapított üzemméret.

kedvezőtlen éghajlati jelenségek: a jégeső, aszály, mezőgazdasági árvíz, téli fagy, tavaszi fagy, őszi fagy, felhőszakadás, vihar, tűz.

Támogatás: az elszámolható költségek várhatóan 65%-a.

17.3.1. Jövedelemstabilizáló eszköz

A jövedelemstabilizáló eszköz pénzügyi hozzájárulás olyan kockázatkezelési alap (ún. Jövedelemstabilizációs Alap) részére, mely jövedelemstabilizáló kompenzációt nyújt azoknak a mezőgazdasági termelőknek, akiknek a jövedelme a tárgyévben a referencijövedelmükhöz képest több mint 30%-kal visszaesett. A referencijövedelem a megelőző három év jövedelmének átlaga vagy a megelőző ötéves időszakból a legmagasabb és a legalacsonyabb érték kizárásával képzett három év jövedelmének átlaga.

A Jövedelemstabilizációs Alap által fizetett jövedelemstabilizáló kompenzáció legfeljebb a jövedelemcsökkenés 69,9%-a abban az évben, amelyben a termelő a támogatásra jogosultságot szerez. Az intézkedés végrehajtása érdekében egy állami alap jön létre, melyhez az állattenyésztési és kertészeti tevékenységet folytató mezőgazdasági termelők csatlakozhatnak önkéntesen. A jövedelemstabilizáló kompenzáció 65%-a a támogatás.

M19 – LEADER helyi fejlesztésre (CLLD) irányuló támogatás

19.1.1 Helyi Fejlesztési Stratégiák (HFS-k) elkészítésének támogatása

A művelet célja: helyi szintű kapacitásfejlesztés, bevonás, aktivizálás, képzések, szemléletformálás, közösségi akciók szervezésén keresztül. A művelet keretében a HFS-k elkészítését segítő központi képzéseken, tájékoztatókon való részvétel, a stratégia-készítést megalapozó, térségre vonatkozó adatgyűjtések és elemző tanulmányok készítése, a közösségi bevonás tevékenységei és a HFS közösségi tervezés eszközeivel történő elkészítésének finanszírozására kerül sor.

Támogatási kérelem benyújtására minden előzetesen regisztrált csoport jogosult.

Támogatási intenzitás: 100% átalányköltség formájában, két részletben: 60-40 % arányban.

Az igényelhető támogatás nagysága: 13 000 – 32 000 euró / HACS.

19.2.1 Helyi Fejlesztési Stratégiák megvalósítása

A Helyi Fejlesztési Stratégiák határozzák meg az adott térség adottságainak és szükségleteinek leginkább megfelelő, a helyi aktorok érdemi bevonásán alapuló fejlesztési irányokat és tartalmi kereteket.

Támogathatók: a Helyi Akciócsoport által meghatározandó jogosultak és jogosult projektek.

A HFS megvalósítása alapján nyújtandó támogatások kis értékű (de minimis) támogatásnak minősülnek, amely támogatottként és 3 éves összesítésben nem haladhatja meg a 200 000 euró értéket. Egy településen felhasználható forrás a Program teljes időtávja alatt nem haladhatja meg a HFS keretösszegének 20%-át.

19.3.1. A HACS-ok együttműködési tevékenységeinek előkészítése és megvalósítása

A térségek közötti együttműködés célja új megoldások ösztönzése a vidéki térségek problémái és fejlesztési lehetőségei összefüggésében. További cél a helyi szereplők térségen kívüli kapcsolatrendszerének és a nemzetközi tudásmegosztásban megszerezhető kompetenciáinak fejlesztése, új tudás becsatornázása az együttműködésben résztvevő vidéki térségekbe. Az együttműködési projektek nem korlátozódhatnak kizárólag tapasztalatcserére, azoknak minden esetben olyan alkalmazható eredménye kell, hogy legyen, amelynek létrejöttéhez az együttműködésben résztvevő partnerek mindegyike bizonyíthatóan hozzájárult, illetve eredményeiből minden partner részesül.

Térségek közötti és nemzetközi együttműködések is támogathatók.

Maximális támogatási intenzitás: 100%. Maximális összeg: 65.000 euró / projekt.

19.4.1. Működési és animációs költségek

Ezen művelet nyújt fedezetet a HACS-ok és munkaszervezeteik eredményes működéséhez szükséges tevékenységek folyamatos ellátására.

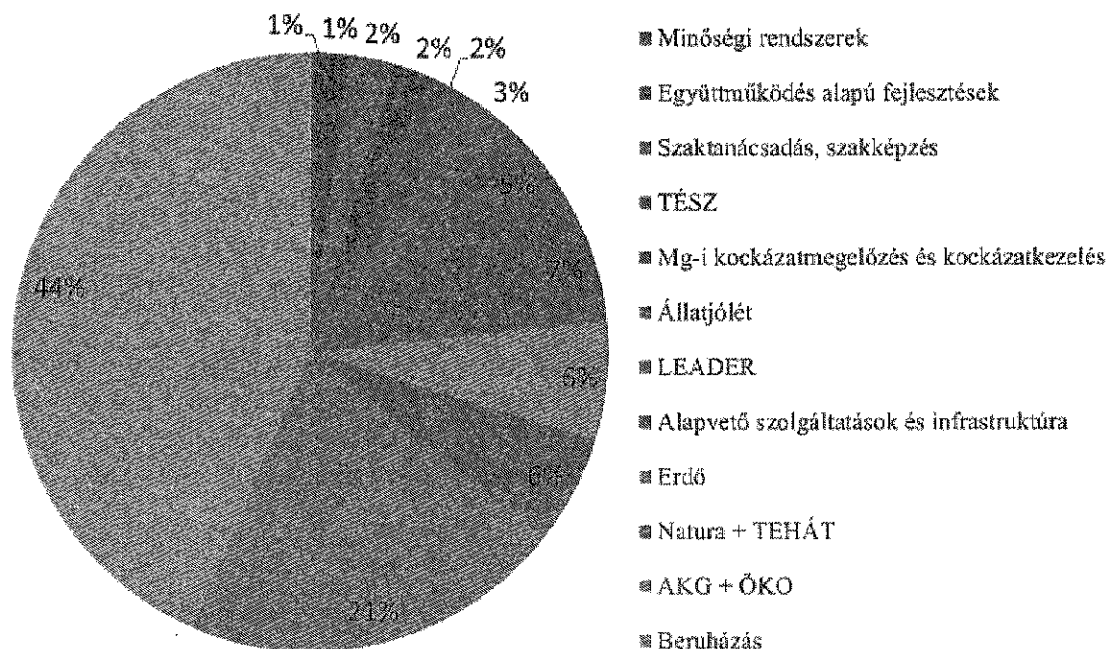
A szorosan a működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása, képessé tétele és segítése hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megvalósítása érdekében.

A támogatás összege: a 19.2. alintézkedés alapján a HFS megvalósításra az IH által jóváhagyott forráskeret maximum 15%-a, flat-rate módon elszámolva.

M20 - Technikai segítségnyújtás (51–54. cikk)

Monitoring és értékelési feladatok ellátása, MNVH működtetése, legjobb gyakorlatok bemutatása, hazai és nemzetközi együttműködési események, versenyek és díjak, információs kiadványok, rendezvények, multimédiás és közösségi megjelenési formák, stb. költségei.

A Vidékfejlesztési Program forrásainak megoszlása

Az összefoglaló nem teljeskörű, a tervezett intézkedésekből a fontosabb részeket emeltük ki. Az anyag a Vidékfejlesztési Program 1.1. verziója alapján készült (2015/06/15).

http://palyazat.gov.hu/2014_2020_as_operativ_programok_tarsadalmi_egyeztetese

2015. szeptemberétől folyamatosan várhatóak a Vidékfejlesztési Programmal kapcsolatos friss hírek, jogszabályok, pályázati kiírások. Ezekről folyamatosan tájékoztatjuk Partnereinket.

A támogatásokkal, hitellehetőségekkel kapcsolatos további részletekről elérhetőségeinken is felvilágosítással szolgálunk!

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a hírlevélben szereplő – általunk jelentősnek ítélt – támogatási jogcímekről összefoglalókat közlünk, a részletes feltételeket a vonatkozó jogszabályok és közlemények tartalmazzák!

Felhasznált források: FM, ME, MVH, NAK, HOI, NÉBIH

Elérhetőségeink: AGRION Vállalkozásfejlesztő Iroda

9482 Nagylózs, Kossuth u. 18., 30/394-83-83

agrion@agrion.hu